

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Uncertainty in social dilemmas

Kwaadsteniet, E.W. de

Citation

Kwaadsteniet, E. W. de. (2007, October 9). *Uncertainty in social dilemmas. Kurt Lewin Institute Dissertation Series*. Ridderprint. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/12369>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/12369>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Nederlandse samenvatting (Dutch summary)

Dit proefschrift gaat over (omgevings)onzekerheid in sociale dilemma's. Sociale dilemma's zijn situaties waarin persoonlijke belangen in strijd zijn met collectieve belangen. In dit soort situaties moet men dus kiezen tussen het eigenbelang (defectie) of het groepsbelang (coöperatie). Een voorbeeld van zo'n dilemma – en het dilemma waar dit proefschrift zich vooral op richt – is het *resource* dilemma. In dit type dilemma heeft een groep mensen een gezamenlijke bron tot haar beschikking. Alle individuele groepsleden kunnen onbeperkt consumeren uit de gezamenlijke bron, maar als ze met gezamenlijk te veel consumeren dan raakt deze bron uitgeput. In dat geval blijft er uiteindelijk voor niemand iets over. Een realistisch voorbeeld van een dergelijk dilemma is het probleem van overbevissing. Hoewel individuele vissers graag veel willen vissen om op die manier veel te verdienen, is dit vaak niet goed voor de het collectief. Overbevissing leidt er immers toe dat vispopulaties uitsterven, hetgeen uiteindelijk desastreus is voor alle vissers.

Uit onderzoek is gebleken dat mensen toch vaak goed met dit soort dilemma's om kunnen gaan. Zelfs wanneer ze niet met elkaar kunnen communiceren, kunnen ze hun keuzes efficiënt op elkaar afstemmen door stilzwijgende coördinatie-regels te volgen (Schelling, 1960). In sociale dilemma's gebruiken ze daarvoor bepaalde verdelingsregels, zoals de gelijke-verdelingsregel (zie b.v. Van Dijk, Wilke, Wilke, & Metman, 1999). Wanneer een groep van 5 mensen bijvoorbeeld de beschikking heeft over een gezamenlijke voorraad van 500 eenheden, dan zullen de meeste mensen een gelijk deel uit die voorraad nemen, namelijk 100 eenheden. Als alle groepsleden dit doen, dan wordt de gezamenlijke voorraad optimaal gebruikt. De voorraad wordt dan niet overschreden en wordt eerlijk over alle groepsleden verdeeld. Door de gelijke-verdelingsregel te gebruiken kunnen groepsleden hun keuzes dus efficiënt op elkaar afstemmen. Maar is dat afstemmen wel altijd zo eenvoudig? In het huidige proefschrift laat ik zien dat dit afhangt van omgevingsonzekerheid, oftewel, onzekerheid over de taakomgeving van een sociaal dilemma.

In de werkelijkheid is het vaak niet precies duidelijk hoe groot de gezamenlijke bron is. Ook weet men vaak niet hoe groot de groep is die toegang heeft tot die bron. Visexperts weten bijvoorbeeld niet hoeveel vis er gevangen kan worden zonder dat vispopulaties daaronder lijden. Bovendien zijn de vissers zelf het vaak niet eens met de visquota die hun door deze experts worden opgelegd. Bij dit soort onzekerheid – genaamd omgevingsonzekerheid – is het dus een stuk moeilijker om te bepalen wat een gelijk deel van de bron is. Wat is immers een gelijk deel van een onzekere bron? Bij omgevingsonzekerheid kunnen groepsleden de gelijke-verdelingsregel dus niet meer gebruiken om hun keuzes op elkaar af te stemmen. Hoe gaan groepsleden met dit soort onzekerheid om? Deze vraag heb ik in het huidige proefschrift geprobeerd te beantwoorden.

In hoofdstuk 2 en 3 heb ik me gericht op stilzwijgende coördinatie in sociale dilemma's (zie ook Schelling, 1960). Hoe coördineren mensen hun keuzes als er omgevingsonzekerheid is en als ze bovendien niet met elkaar kunnen communiceren? Zoals ik hierboven al schreef, is het in dat geval erg moeilijk om te coördineren met door de gelijke-verdelingsregel toe te passen. Maar waar baseren mensen hun keuzes dan wel op? Ik vond een antwoord op deze vraag in een theorie van Snyder en Ickes (1985). Snyder en Ickes stelden dat er twee soorten situaties zijn: sterke situaties en zwakke situaties. Sterke situaties zijn situaties waarin iedereen precies weet wat hij/zij moet doen, omdat deze situaties duidelijke cues geven voor welke keuze mensen het beste kunnen maken. In dat geval vertonen mensen vaak identiek gedrag dat gedicteerd wordt door de situatie. Zwakke situaties geven daarentegen geen duidelijke cues voor gedrag en in dat geval gaat de persoonlijkheid van mensen een grotere rol spelen. Mensen bepalen dan hun keuzes aan de hand van hun eigen persoonlijke voorkeuren. Ze gebruiken dan dus geen externe cues om hun keuzes te bepalen, maar interne cues.

Toegepast op omgevingsonzekerheid in sociale dilemma's, is een sociaal dilemma met zekerheid te kenmerken als een sterke situatie, en een dilemma met onzekerheid als een zwakke situatie. Bij zekerheid weten de groepsleden immers precies wat ze moeten doen om hun keuzes te coördineren, en zullen de meeste mensen dan ook een gelijk deel uit de bron nemen. Bij onzekerheid is dit echter een stuk minder duidelijk en in dat geval kunnen we dus verwachten dat mensen meer afgaan op hun eigen persoonlijke voorkeuren voor coöperatie dan wel defectie. Een veel gebruikte maat om deze voorkeuren te meten is de *Decomposed Games Measure*. Deze maat meet de zogenaamde sociale-waarde-oriëntaties van mensen, oftewel hun dispositionele voorkeuren voor coöperatie of defectie (zie b.v. Van Lange, 1999). Wanneer iemand een voorkeur heeft voor coöperatie dan wordt hij/zij prosocial genoemd, en wanneer iemand een voorkeur heeft voor defectie dan noemt men hem/haar proself.

Op basis van het bovenstaande is dus te verwachten dat de meeste mensen (dus zowel prosocials als proselfs) bij zekerheid een gelijk deel zullen nemen, en dat ze bij onzekerheid hun keuzes zullen baseren op hun eigen sociale-waarde-oriëntaties. Bij onzekerheid zullen prosocials dus minder voor zichzelf nemen dan proselfs. In hoofdstuk 2 en 3 is deze gedachtegang getoetst aan de hand van twee soorten omgevingsonzekerheid, namelijk brongrootte-onzekerheid (hoofdstuk 2) en groepsgrootte-onzekerheid (hoofdstuk 3). Zoals verwacht bleek in beide hoofdstukken dat zowel prosocials als proselfs bij zekerheid een gelijk deel uit de bron namen, terwijl prosocials bij onzekerheid minder uit de bron namen dan proselfs.

In hoofdstuk 4 is onderzocht hoe mensen hun keuzes aan elkaar verantwoorden bij omgevingsonzekerheid. Uit eerder onderzoek (zie b.v. Kerr, 1999) is gebleken dat

mensen de gelijke-verdelingsregel ook vaak gebruiken om hun gedrag te verantwoorden. Deze regel is immers niet alleen efficiënt maar ook nog eens eerlijk (zie Messick, 1993). Bij zekerheid is het dus weer vrij duidelijk wat men moet doen: groepsleden kunnen hun gedrag verantwoorden met behulp van de gelijke-verdelingsregel en zullen dan ook vooral geneigd zijn deze regel te gebruiken als de druk om hun keuzes te verantwoorden hoog is (i.e., onder *accountability*). Maar hoe verantwoorden ze hun gedrag dan bij onzekerheid? In dit hoofdstuk werd gesteld dat groepsleden hun keuzes dan konden verantwoorden door coöperatieve keuzes te maken, hetgeen bij onzekerheid inhoudt dat mensen hun keuzes beperken. Minder nemen is beter te verantwoorden dan meer nemen, omdat dit overeenkomt met een algemeen geldende norm van coöperatie (zie Kerr, 1995). In dit hoofdstuk werd deze gedachtegang getoetst door middel van twee experimentele studies. De resultaten van deze studies ondersteunen de bovenstaande redenering.

In hoofdstuk 5 werd onderzocht hoe groepsleden op elkaar zouden reageren als ze merkten dat het mis was gegaan bij omgevingsonzekerheid. Zouden ze boos op elkaar worden en elkaar de schuld geven als ze merkten dat de gezamenlijke bron overschreden was? Verwacht werd dat dit vooral het geval zou zijn bij zekerheid over de grootte van de bron. In dat geval weten de groepsleden immers zeker dat het mis is gegaan omdat minstens 1 van de groepsleden meer heeft genomen dan een gelijk deel. Ze zullen hun mede-groepsleden dus de schuld geven van het overschrijden van de bron en zullen daarom ook erg boos op hen worden. Bij brongrootte-onzekerheid is het echter veel onduidelijker waaraan het overschrijden te wijten is. Bovendien kunnen mensen in dit geval ook niet bepalen of groepsleden de gelijke-verdelingsregel hebben overschreden omdat het onduidelijkheid bestaat over de grootte van een gelijk deel. Verwacht werd dus dat mensen bij onzekerheid minder boos zouden worden op hun mede-groepsleden en hun minder de schuld zouden geven wanneer ze hoorden dat de bron was overschreden. Bovendien werd verwacht dat mensen bij onzekerheid hun groepsleden minder voor een dergelijke uitkomst zouden straffen dan bij zekerheid. De resultaten van 3 experimentele studies ondersteunen deze gedachtegang.

In hoofdstuk 6 worden de belangrijkste bevindingen van dit proefschrift besproken. De algemene implicaties van deze bevindingen worden behandeld en er worden suggesties gedaan voor toekomstig onderzoek.

